

Szanowni Państwo!

Drogie Koleżanki i Koledzy!

W ostatnim roku przed Zarządem Głównym Polskiego Towarzystwa Logopedycznego stanęły trudne zadania wynikające z tworzenia nowego prawa, które wprowadzało zmiany w strukturze i funkcjonowaniu instytucji naukowych, zasadach punktowania publikacji naukowych, sposobie kształcenia i warunkach zatrudniania logopedów w instytucjach resortu oświaty, programach kształcenia specjalistycznego w zakresie surdo- i neurologopedii w resorcie zdrowia, a także rozpoczęcia prac nad ustawą o zawodach medycznych. W tej sytuacji zrodziła się pilna potrzeba zintegrowania naszego środowiska, opracowania wspólnego stanowiska i podjęcia działań zmierzających do ustalenia pozycji logopedii i statusu logopedów w nowej rzeczywistości prawnej.

Środowisko logopedów od lat postulowało ograniczenie różnorodności kształcenia logopedycznego. Nadawanie uprawnień do wykonywania zawodu przez szkoły, które podejmują się kształcenia w zakresie logopedii, nie dysponując kadrą specjalistów i odpowiednią bazą do ćwiczeń praktycznych doprowadza do obniżenia standardów zawodowych, stanowi zagrożenie dla pacjentów i buduje społeczne przekonanie, że aby zostać logopedą, wystarczy zapisać się na studia. Pacjent z zaburzeniami mowy powinien uzyskać pomoc dobrze wykształconego logopedy, a każdy kandydat do tego zawodu ma prawo do kształcenia zgodnie z najlepszą wiedzą, a nie tylko do dokumentu potwierdzającego jego uprawnienia zawodowe.

Zarząd Główny PTL zwrócił się do Ministerstwa Nauki z apelem o pilne stworzenie ministerialnego zespołu ds. opracowania standardu kształcenia logopedów w Polsce zgodnego z aktualną wiedzą lingwistyczną, medyczną, psychologiczną oraz pedagogiczną, a przez to pełne przygotowanie przyszłych logopedów do wykonywania zawodu. Podstawowe wymogi kompetencyjne dotyczące kształcenia logopedy w Polsce powinny być zbieżne z wymogami określonymi na podstawie badań prowadzonych w ramach ogólnoeuropejskiego programu NetQues, zainicjowanego przez CPLOL (Permanent de Liaison des Orthophonistes-Logopèdes de l'Union Européenne) – najważniejszą europejską organizację logopedyczną zrzeszającą 35 organiza-

cji reprezentujących 32 kraje (także spoza UE), w sumie 80 tysięcy członków (zob. „Logopedia” 2013, t. 42). Doświadczenie pokazuje, że standardy kształcenia zgodne z europejskimi i światowymi wymogami są możliwe do osiągnięcia tylko w ośrodkach uniwersyteckich, w ramach studiów stacjonarnych.

Z inicjatywy Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Logopedycznego powołano więc Ogólnopolskie Porozumienie Środowiska Logopedycznego na Rzecz Standardów Kształcenia Logopedów zrzeszające ekspertów z uznanych w Polsce ośrodków akademickich, prowadzących badania naukowe i kształcących logopedów na studiach dziennych (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Warszawski i Warszawski Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Uniwersytet Opolski, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Uniwersytet Śląski w Katowicach). Zadaniem członków Porozumienia jest wypracowanie systemowych rozwiązań dotyczących nie tylko logopedii jako kierunku studiów wyższych, ale też specjalizacji w zakresie logopedii na innych kierunkach studiów uniwersyteckich. Niestety, jak dotąd postulaty naszego środowiska kierowane do Ministra Nauki dotyczące zarówno powołania ministerialnego zespołu do opracowania standardu kształcenia logopedów, jak też zakresu kształcenia logopedycznego opisanego w standardzie kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, pomimo wsparcia ze strony władz największych polskich uczelni prowadzących kształcenie studentów na kierunku logopedia, nie zostały uwzględnione.

Kształcenie do zawodu logopedy poddane jest zarówno reżimowi prawa europejskiego, jak też powszechnie obowiązującym przepisom prawa polskiego określającym zasady funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki, zgodnie z którymi swoboda nauczania ograniczana jest regulami poszanowania standardów międzynarodowych, w tym zwłaszcza ECTS, zasad etycznych i dobrych praktyk w zakresie kształcenia i działalności naukowej, dlatego Ogólnopolskie Porozumienie Środowiska Logopedycznego nie ustanie w swoich działaniach dążących do podniesienia standardu kształcenia logopedów w Polsce i dostosowania programu studiów do wymogów obowiązujących w Europie i na świecie.

Sukcesem natomiast zakończyły się prace nad nowymi programami kształcenia specjalistycznego logopedów w zakresie neuro- i surdologopedii prowadzone w Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego. Od roku 2019 obowiązują znowelizowane programy specjalizacji logopedów, której celem jest wykształcenie specjalisty o wszechstronnej, ugruntowanej teoretycznie i praktycznie wiedzy na temat diagnozy i terapii oraz usprawniania profilaktycznego. W dążeniu do osiągnięcia tego celu zakłada się uzyskanie przez specjalistę w dziedzinie neuro- i surdologopedii pełnego zakresu wymaganej wiedzy oraz umiejętności praktycznych. Założeniem szkole-

nia specjalizacyjnego jest też rozwijanie pożądanых cech osobowościowych, kształtowanie postaw etycznych, rozwijanie potrzeby ciągłego samokształcenia, poszerzania i pogłębiania wiedzy oraz umiejętności praktycznych, a także wprowadzania nowych – rzetelnie udowodnionych – osiągnięć naukowych do praktyki zawodowej.

Z radością należy odnotować fakt, że od 2019 roku środowisko logopedów ma swoją reprezentację w strukturze Rady Języka Polskiego przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk, co podnosi naukowy prestiż logopedii, ale też wskazuje na jej związek z językoznawstwem. W obrębie RJP powstał Zespół Rozwoju i Zaburzeń Mowy, który zakresem swej działalności obejmuje wszelkie problemy związane z logopedią – nauką o biologicznych podstawach mowy. W skład Zespołu powołani zostali najznakomitsi badacze z różnych ośrodków akademickich, a ich praca skupiona jest m.in. wokół następujących problemów: logopedia i jej przedmiot, społeczna świadomość prawidłowości rozwoju mowy, poprawnej wymowy i zaburzeń mowy; stan sprawności językowych i komunikacyjnych dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, osób posługujących się zawodowo słowem mówionym, chorych leczonych z powodu schorzeń somatycznych, neurologicznych i psychicznych; zaburzenia mowy i ich występowanie u dzieci, młodzieży i dorosłych w badaniach populacyjnych; profilaktyka logopedyczna; strategie opieki logopedycznej w instytucjach resortu oświaty i zdrowia. Zespół realizuje swoje zadania w ramach cyklicznych spotkań, a we wrześniu 2020 roku zaplanował dwudniową konferencję naukową pt. „Logopedia jako nauka. Przedmiot i metodologia badań. Badania podstawowe w zakresie rozwoju i zaburzeń mowy”. Niestety, z powodu utrzymującego się zagrożenia epidemicznego konferencja została przeniesiona na rok 2021.

Z powodu zagrożenia COVID-19 nie mogła się też odbyć planowana w dniach 19-21 czerwca 2020 roku w Lublinie XX Konferencja Naukowo-Szkoleniową Polskiego Towarzystwa Logopedycznego pt. „100 lat polskiej logopedii. Między teorią a praktyką” połączona z Walnym Zebraniem Członków PTL. Spotkanie członków PTL na Walnym Zebraniu i wybór nowego składu Zarządu Głównego PTL odbędzie się 25 września 2020 roku w siedzibie naszego Towarzystwa. Mamy nadzieję, że jesienią sytuacja epidemiczna w Polsce unormuje się na tyle, że wszyscy będziemy mogli przyjechać do Lublina.

Pozostając z nadzieją na rychłe spotkanie, życzę Państwu bezpiecznych i zdrowych wakacji.

Przewodnicząca Zarządu Głównego
Polskiego Towarzystwa Logopedycznego

